

REVITALIZAREA CONCEPTULUI DE APĂRARE COLECTIVĂ, VALOARE DE BAZĂ A NATO, ÎN CONTEXTUL CONFLICTULUI DIN UCRAINA

General-locotenent Gheorghiță VLAD

Locțiitor al șefului Statului Major al Apărării

Mediul actual de securitate și, în special, cel regional a fost profund afectat după 24 februarie 2022, moment în care Federația Rusă a invadat Ucraina, încălcând flagrant ordinea internațională bazată pe un set de valori comune.

În acest sens, invazia a mobilizat eforturi concentrate pentru coordonarea sprijinului acordat Ucrainei, materializate consistent în ajutor umanitar, economic și militar, atât la nivel național, cât și în rândul statelor membre ale NATO. Totodată, NATO a inițiat un nou set de măsuri orientate spre descurajare și apărare, care au vizat inclusiv dislocarea de forțe de răspuns, pentru a consolida postura și prezența pe flancul estic. Având în vedere amplasarea geografică a Ucrainei, Zona Extinsă a Mării Negre a dobândit o importanță relevantă în noul context de securitate, securitatea maritimă fiind menționată, în noul Concept Strategic al NATO, adoptat la Madrid, în iunie 2022, ca element de importanță deosebită.

Un concept strategic NATO adaptat noului mediu de securitate

Noul Concept Strategic al NATO asigură rolul central al apărării colective în cadrul eforturilor aliate, pe baza unei abordări multidimensionale, și evidențiază trei sarcini esențiale: descurajarea și apărarea, prevenirea și gestionarea crizelor și securitatea prin cooperare. Invazia Rusiei în Ucraina a generat o recunoaștere a rolului strategic al regiunii Mării Negre pentru securitatea Alianței și necesitatea consolidării cooperării și sprijinului pentru partenerii vulnerabili din regiunea Mării Negre și Balcanii de Vest. Practic, prin adoptarea noului concept, pe flancul estic al Alianței nu mai există o abordare divizată – între partea de nord, unde fusese constituită o prezență înaintată consolidată (enhanced Forward Presence – eFP), și cea de sud, unde avem o prezență înaintată adaptată (tailored Forward Presence – tFP) –, ci este considerată și evaluată într-o manieră unitară, integrată și echilibrată, realizându-se astfel trecerea către apărarea înaintată (forward defence).

Pentru asigurarea unui proces de descurajare și apărare eficient împotriva noilor amenințări și acțiuni militare din partea Rusiei, Alianța a înființat patru noi grupuri de luptă în Slovacia, Ungaria, Bulgaria și România. Statele baltice și Polonia au beneficiat de înființarea unor structuri similare încă din 2017, ca răspuns la anexarea Crimeei de către Rusia, în 2014. De asemenea, pentru adaptarea și consolidarea pe termen lung a posturii colective de descurajare și apărare pe Flancul de Est, inclusiv la Marea Neagră, s-au luat în considerare o prezență terestră substanțială și robustă, întărirea apărării aeriene și antirachetă, poziționarea avansată de echipamente militare și îmbunătățirea infrastructurii pentru asigurarea logistică, aspecte deosebit de importante pentru România. În cadrul discuțiilor de la Summitul NATO de la Madrid s-a decis ca grupurile de luptă aliate, inclusiv cel din România, să crească progresiv până la nivel brigadă, dacă va fi nevoie, iar SUA au decis, la rândul lor, să-și sporească prezența militară în Europa, inclusiv în România. În prezent, atât nordul, cât și sudul Flancului Estic au structuri echilibrate, care se bazează pe prezența trupelor americane și a grupurilor de luptă, ceea ce asigură coerența posturii aliate pe întregul flanc.

România, actor cheie în asigurarea posturii NATO de descurajare și apărare în flancul estic

Pe fondul războiului ilegal și neprovocat lansat de Federația Rusă în Ucraina, România s-a aflat în prima linie a eforturilor NATO în vederea asigurării deciziilor și implementării măsurilor necesare consolidării posturii colective de descurajare și apărare la Marea Neagră.

Începând cu anul 2022, s-au materializat o serie de măsuri aliate de vigilență sporită (eVA), inclusiv în regiunea Mării Negre, în mod particular în România, fapt care a determinat consolidarea eforturilor și a prezenței aliate în sprijinul securității regionale.

În primul semestru al anului 2022, Forțele Armate Franceze au asigurat suplimentar, pe lângă asumarea rolului de națiune cadru a grupului de luptă al NATO dislocat pe teritoriul României, un sistem de apărare antirachetă sol-aer SAMP/T – MAMBA, în sprijinul inițiativei Alianței de a descuraja și a apăra flancul estic al Europei. În contextul creșterii eficienței măsurilor adoptate și pentru a răspunde nevoilor

Sistemului integrat al NATO de apărare antiaeriană și antirachetă, acesta este conectat și integrat la sistemele de apărare ale României și ale NATO.

În același context, la 78 de ani de la debarcarea din Normandia, Divizia 101 Aeropurtată a Forțelor Terestre ale SUA a revenit în Europa, mai exact la Baza Aeriană de la Mihail Kogălniceanu, ca urmare a angajamentului Statelor Unite pentru creșterea nivelului de securitate a regiunii Mării Negre și a aliaților NATO. Tot la Mihail Kogălniceanu, detașamente din diferite state aliate, precum Italia, Germania, Spania, Țările de Jos, Canada, Marea Britanie, au contribuit și continuă să participe, în sistem rotațional, alături de piloții români la misiunea NATO de Poliție Aeriană.

Obiectivul României, în acest context, a vizat identificarea opțiunilor de adaptare pe termen mediu și lung a posturii de apărare și descurajare, în paralel cu asigurarea participării la eforturile de dezvoltare a capacității de apărare a partenerilor regionali cei mai vulnerabili la acțiunile agresive ale Rusiei (Ucraina, R. Moldova, Georgia).

Eforturile naționale au fost concentrate pentru asigurarea nivelului operațional și concretizarea proiectelor multinaționale NATO de pe teritoriul național, respectiv: Unitatea de integrare a forțelor NATO/NFIU, Brigada Multinațională Sud-Est/MNBDE-SE, Comandamentul Diviziei Multinaționale de Sud-Est/MND-SE HQ, Comandamentul Corpului Multinațional de Sud-Est/MNC-SE HQ.

Consolidarea posturii aliate de descurajare și apărare și implementarea măsurilor specifice privind eFP în flancul nord-estic al NATO au constituit, de asemenea, o prioritate pentru Armata României, care și-a menținut contribuția privind dislocarea unui detașament de apărare antiaeriană în Polonia, în cadrul Grupului de Luptă condus de SUA (United States enhanced forward presence Battle Group/US EFP BG). Misiunea acestui grup este de asigurare a Prezenței Înaintate Consolidate, în sistem rotațional, în nord-estul Alianței, pentru descurajarea oricărei potențiale agresiuni, în conformitate cu măsurile adoptate în cadrul Summitului NATO de la Varșovia, din 2016. Totodată, în perioada aprilie-iulie a.c., un detașament al Forțelor Aeriene Române cu avioane F-16 a fost dislocat în Lituania, sub comandă NATO, pentru a asigura integritatea spațiului aerian al statelor baltice.

O altă urmare a conflictului din Ucraina a fost emiterea de către Consiliul Nord-Atlantic, la data de 24 februarie 2022, a directivei de execuție NATO (Execution Directive/NED) pentru autorizarea activării celor cinci planuri de răspuns gradual (Graduated Response Plan/GRP) ale Alianței. În consecință, comandantul Comandamentului Diviziei Multinaționale de Sud-Est – HQ MND-SE a ordonat pregătirea, în vederea dislocării, a unui modul dislocabil de comunicații și informatică (DCIM) din România pentru asigurarea sprijinului comenzii și legăturii cu Grupul de Luptă (Battle Group/BG) aliat dislocate în Bulgaria, aflat sub controlul său operațional.

Asigurarea prezenței navale permanente a NATO în vederea descurajării potențialelor amenințări la adresa Alianței constituie o preocupare constantă pentru Armata României, care participă în fiecare an la misiunile Grupărilor Navale Permanente ale NATO, SNMG 2 și SNMCMG2, cu nave tip fregată (cu elicopter ambarcat și echipă FOS) și dragor maritime.

De asemenea, România își menține contribuția pentru Operația Sea Guardian, cu fregata T22. Din cauza conflictului din Ucraina și a consecințelor acestuia pentru libera trecere a navelor militare prin strâmtoarele Bosfor și Dardanele, misiunile au fost anulate succesiv.

În vederea asigurării securității maritime în Marea Mediterană, Marea Egee, Marea Baltică și Marea Nordului, Armata României contribuie la misiunile Grupărilor Permanente NATO cu personal de stat major în comandamentele ambarcate.

Securitate prin cooperare: contribuția României

O altă dimensiune a contribuției României la implementarea inițiativelor NATO o constituie participarea la proiectele de cooperare în domeniul dezvoltării capacităților pentru apărare derulate în context aliat. În acest sens, este remarcată participarea la Forța aeropurtată a NATO de avertizare timpurie și control (NAEW&C), un exemplu edificator de program de cooperare multinațională pentru generarea și finanțarea în comun a capacităților de apărare. NSIP – NATO Security Investment Programme reprezintă un alt model de securitate prin cooperare la care România participă în calitate de membru al NATO. Participarea națională la programele de dezvoltare a capacităților prin abordare multinațională în cadrul Inițiativei

NATO Smart Defence include un număr de 22 de proiecte, din cele 76 active la nivelul Alianței.

La nivelul UE, cooperarea europeană derulată sub egida Politicii de Securitate și Apărare Comună (PSAC) a cunoscut evoluții semnificative, amplificate de invazia Rusiei în Ucraina, precum și de schimbările geopolitice majore. Principalul efort instituțional cu impact asupra PSAC a fost aprobarea Busolei Strategice de către Consiliul Uniunii Europene, la 21 martie 2022, care afirmă angajamentul statelor membre pentru imperativul consolidării apărării europene, în special în fața amenințării sistemice constituite de Federația Rusă. Documentul aduce o recunoaștere explicită a rolului NATO în arhitectura europeană de securitate, nevoia de complementaritate și re poziționarea relației transatlantice în centrul dialogului european pe aspecte de apărare.

România a sprijinit eforturile Agenției Europene de Apărare (EDA) vizând promovarea colaborării între statele membre ale UE în domeniul de capacități militare, inclusiv prin conectarea industriei naționale de apărare și a unităților de cercetare-dezvoltare ale Ministerului Apărării Naționale la programele și proiectele care beneficiază de finanțare europeană nerambursabilă. Din cele 60 de proiecte PESCO aflate în derulare, România participă la 21 dintre acestea. În ceea ce privește participarea la proiectele de dezvoltare și utilizare în comun a capacităților militare derulate la nivelul EDA, România participă la 20 de proiecte, din care șase sunt dedicate cercetării și tehnologiei.

Concluzie

România se află în prima linie a eforturilor aliaților NATO și UE pentru menținerea unui climat de securitate în flancul estic al Alianței. Eforturile susținute depuse de autoritățile militare române pentru implementarea măsurilor de descurajare și apărare decise la nivelul Alianței pentru flancul estic și, în special, pentru regiunea Mării Negre poziționează România ca pilon al stabilității și furnizor de securitate în regiune.

